

Het TBC-materieel

Profiel Stoomtram Tiel – Buren – Culemborg

- Naam trambedrijf: **Stoomtram Tiel – Buren – Culemborg (TBC)**
Opgericht: Op 5 januari 1903 te Buren door (dhr. Tydeman ?)
Vervoergebied: Betuwe, Gelderland (één lijn)
Spoorbreedte: 1067 mm
Eerste tramdienst: 17 november 1906
Laatste tramdienst: 2 maart 1918
Bedrijfseinde: 2 maart 1918 (faillissement)
- Route tramlijn: Tiel – Drumpt – Kerk Avezaat – Erichem – Buren – Asch – Zoelmond – Beusichem – Culemborg (20,7 km)
- Rijdend materieel:
- 4 Stoomlocs 1-4, Breda (1906)
 - 6 Gesloten rijtuigen AB 1-6, Allan (1906)
 - 2 Post-bagagewagens PD 101-102, Allan (1906)
 - 3 Gesloten goederenwagens 201-203, Allan (1906)
 - 10 Open hekwagens 301-310, Allan (1906)
- Verdere informatie: - In Culemborg wordt aan de Havendijk de exacte route van de voormalige TBC-tramlijn sinds 2015 aangegeven doormiddel van blauwe klinkers in de straat.

Overzicht van door RTM overgenomen TBC-materieel

TBC-nummer	Fabrikant	Bouwjaar	RTM-nummer	In dienst RTM	Uit dienst RTM	Mat.type	Verdere informatie
AB 1	Allan	1906	394	1918	1964	Rijtuig	Behouden !
AB 2	Allan	1906	395	1918	1964	Rijtuig	Behouden !
AB 3	Allan	1906	396	1918	1964	Rijtuig	Behouden !
AB 4	Allan	1906	397	1918	1964	Rijtuig	Behouden !
AB 5	Allan	1906	398	1918	1964	Rijtuig	Behouden !
AB 6	Allan	1906	399	1918	1964	Rijtuig	Behouden !
PD 101	Allan	1906	PD 254 / 299	1922	1956	Post-bagagewagen	
PD 102	Allan	1906	-	1918	1918	Post-bagagewagen	Naar OG

201	Allan	1906	1105	1921	1956-62	Gesloten goederenwagen	
202	Allan	1906	1103	1918	1956-62	Gesloten goederenwagen	
203	Allan	1906	1104	1919	1954	Gesloten goederenwagen	
301	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
302	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
303	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
304	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
305	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
306	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
307	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
308	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
309	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG
310	Allan	1906	-	1918	1918	Open hekwagen	Naar OG

- De RTM heeft in 1918 alle rijtuigen en goederenwagens van het failliete TBC aangekocht. Post-bagagewagen PD 102 en de tien open hekwagens werden vrijwel direct doorverkocht aan Stoomtramweg-Maatschappij 'Oostelijk Groningen' (OG). Deze maatschappij had ook, zonder tussenkomst van de RTM, de vier TBC-stoomlocs overgenomen.
- De RTM stelde omstreeks 1964 alle houten rijtuigen buiten gebruik.
- Rijtuig 395 is in 1976 omgespoord naar normaalspoor en is thans opgenomen in de collectie van de SHM te Hoorn.
- De 1ste klasse afdeling van rijtuig 397 werd in 1948 verbouwd tot postafdeling. Later werd dit als bagageafdeling gebruikt. Thans is deze ruimte in gebruik voor het vervoer van reizigers met een rolstoel.
- Het onderstel van rijtuig 399 is gebruikt bij de reconstructie van ABR 1517 .
- TBC PD 101 / RTM PD 254 werd na schadeherstel in 1947 omgenummerd in 299 .
- De relatie met de Betuwe bestond vanaf de oprichting der RTM; de twee concessionarissen K.B.J. de Bruijn en W.D. van Mourik Dzn., de feitelijke oprichters van de RTM, waren woonachtig in Tiel en Drumpt.

TBC-tram bij de Waterpoort te Tiel, 1906 .

*Eén van de drie gesloten goederenwagens van de TBC-serie
201-203, die bij de RTM de nummers 1103-1105 droegen.
Fabrieksfoto bij Allan, Rotterdam, 1906 .*

Bronnen:

- Drs. A. Dijkers, De R.T.M. op de Zuid-Hollandse en Zeeuwse Eilanden (Leiden, Nederland: E.J. Brill, 1971), ISBN: onbekend, 262 bladzijden. NVBS-boekenreeks deel 7 .
- A. Dijkers, De rijtuig van de Nederlandse stoomtramwegen (Leiden, Nederland: N.V.B.S., 1987), ISBN: 90-9001756-9, 230 bladzijden. NVBS-boekenreeks deel 15 .
- A. Dijkers, De goederenwagens van de Nederlandse tramwegen (Haarlem, Nederland: Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs BV, 1996), ISBN: 90 6097 404 2, 272 bladzijden. NVBS-boekenreeks deel 27 .
- Ir. S. Overbosch, De stoomlocomotieven der Nederlandse tramwegen (2e druk) (Culemborg/Haarlem, Nederland: De technische Uitgeverij H. Stam N.V., 1957), ISBN: onbekend, 194 bladzijden.
- J. Voerman, De nadagen van Neerlands Stoom- en Motortrams: van Bello tot 'Bello' (Rijswijk, Nederland: Uitgeverij Elmar B.V., 1989), ISBN: 906120-6901, 272 bladzijden.

- P.J.M. Rutten, Maas-Buurtspoorweg: 35 Jaar tram en bus in Noord-Limburg 1913-1948 (Haarlem, Nederland: Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs, 1991), ISBN: 90-6097-307-0, 176 bladzijden. NVBS-boekenreeks deel 18.
- Afbeelding 32f.1: TBC-tram Tiel - Fotograaf onbekend. Bron: www.mijngelderland.nl.
- Afbeelding 32f.2: TBC-wagon - Fotograaf onbekend. Bron: www.culemborgzoalshetwas.nl.